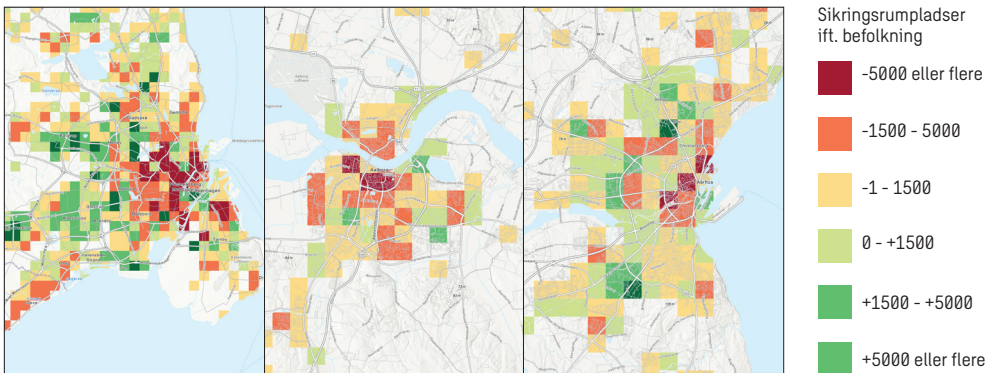

Danske sikringsrum er gamle og skævt fordelt

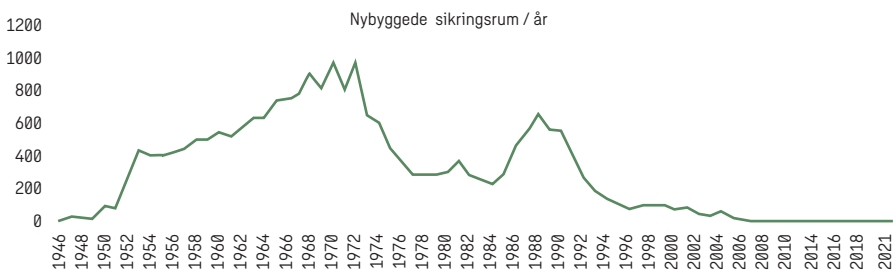
Den sikkerhedspolitiske situation i verden har skærpet myndighedernes fokus på Danmarks kriseberedskab, herunder beskyttelsesrum. En ny analyse fra Sweco kortlægger den vigtigste type af beskyttelsesrum i Danmark – sikringsrum tilknyttet bygninger, som udgør 94 procent af alle beskyttelsesrumsplasser. Analysen viser et underskud af sikringsrumsplasser i mange tætbefolkede områder i de større byer. Desuden fremgår det af analysen, at etablering af sikringsrum ved nybyggerier stort set ophørte få år inde i det nye årtusind, samt at mange sikringsrum ligger i industri- og erhvervsbygninger forholdsvis langt fra beboelse.

Fig. 1: Centrale byområder mangler sikringsrumsplasser

Kortene viser København, Aalborg og Aarhus opdelt i 1x1 km kvadrater farvelagt efter, om der er over- eller underskud af sikringsrumsplasser ift. befolkningen. Kun kvadrater, hvor der faktisk ligger sikringsrum, er farvelagt. Ikke-farvelagte områder har altså ingen sikringsrum.

Fig. 2: Meget få nye sikringsrum er kommet til de seneste 30 år

Analysens hovedkonklusioner:

- Mange tætbefolkede områder i de større byer har et underskud af sikringsrumspladser i forhold til befolkningen
- Mange sikringsrum og sikringsrumspladser er koncentreret i industri- og erhvervsområder
- De seneste 15 år (siden 2010) er der kun registreret 21 nye sikringsrum i BBR
- Flere end 90 procent af alle sikringsrum ligger i bygninger, der er mere end 35 år gamle
- Mere end to tredjedele af alle sikringsrum ligger i bygninger, der er over 50 år gamle
- Knap 40 procent af alle sikringsrum ligger i bygninger, der ikke har gennemgået en større renovering i 50 år
- Knap to tredjedele af alle sikringsrum ligger i bygninger, der ikke har gennemgået en større renovering i 35 år
- Mange nyopførte boligområder har få eller slet ingen sikringsrumspladser
- Der er et stort behov for at skabe overblik over sikringsrummenes adgangsforhold og tilstand, hvis de skal kunne indgå i beredskabet på bedst mulig måde
- Både offentlige og private bygningsejere kan yde et stort bidrag til den generelle samfundssikkerhed ved at skabe overblik over egne sikringsrums placering, tilstand, adgangsforhold og egnethed som beskyttelsesrum

De senere års forværring af den sikkerheds-politiske situation i Europa og Rigsfællesskabet har øget fokus på Danmarks kriseberedskab, herunder beskyttelsesrum. Styrelsen for Samfundssikkerhed har igangsat et eftersyn af landets beskyttelsesrum, hvor første fase har koncentreret sig om de såkaldte betondækningsgrave, som er fritliggende beskyttelsesrum placeret i parker og lignende, opført under besættelsen og den kolde krig.

Langt hovedparten af alle danske beskyttelses-rumspladser (94 procent) findes dog i såkaldte sikringsrum. De findes i bygninger opført til andre formål – etageboliger, institutioner, kontorbygninger, etc.

Sikringsrum har typisk en forstærket betonkonstruktion og er udformet, så de i tilfælde af krise eller krig kan indrettes til beskyttelsesrum.

Sikringsrummene er registreret med kapacitet og geografisk placering i Bygnings- og Boligregistret (BBR). På baggrund af disse data har Sweco foretaget en overordnet kortlægning af alle sikringsrum i Danmark med hensyn til alder, bygningstype og geografisk fordeling i forhold til befolkningen. Denne overordnede analyse kan senere danne udgangspunkt for mere detaljerede analyser på lokalt plan.

Underskud af sikringsrumspladser i centrale byområder

Første del af analysen inddeler landet i kvadrater på 1 x 1 kilometer og sammenligner antallet af sikringsrumspladser inden for hvert kvadrat med befolkningstallet.

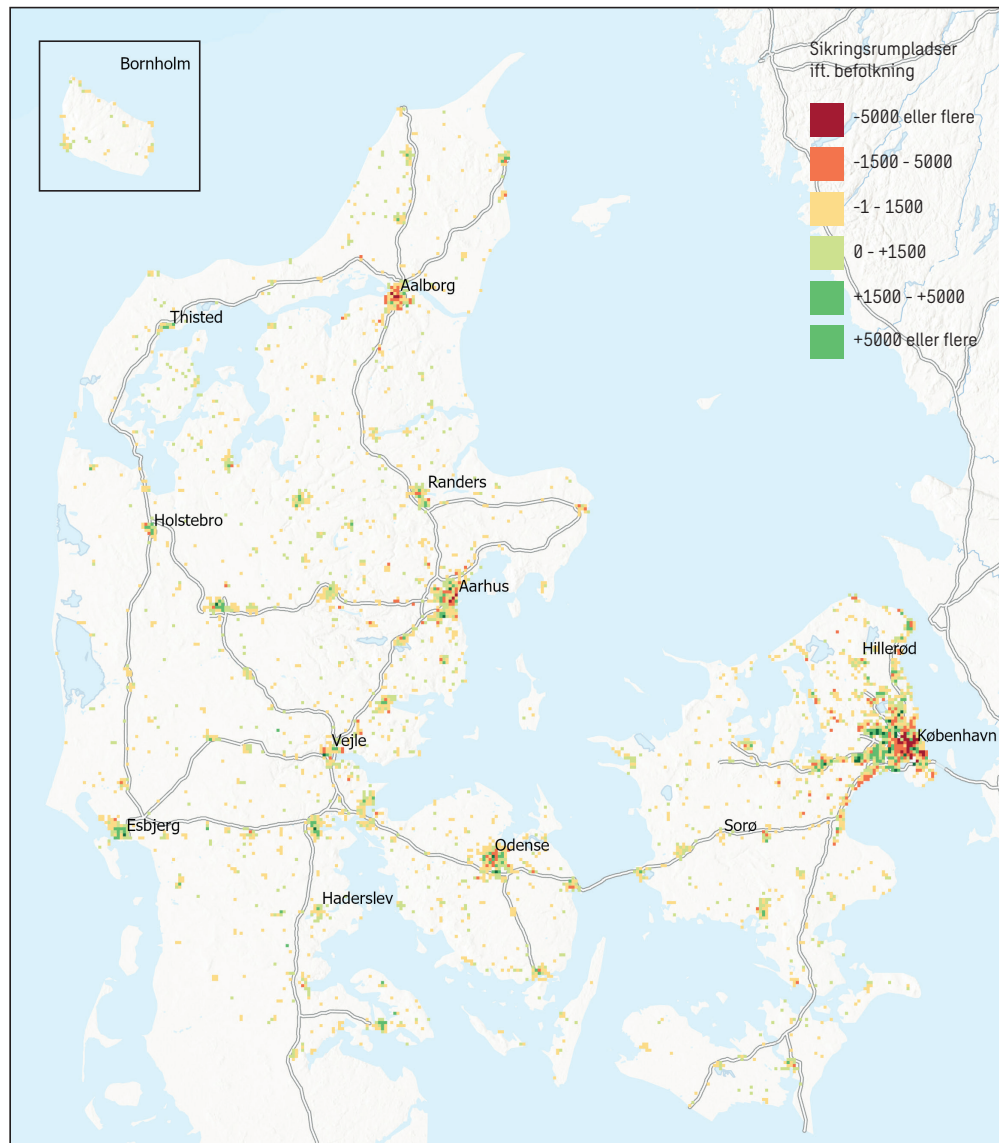
Denne del af analysen viser, at sikringsrummene er koncentreret i byområder, men også, at mange centrale byområder i de større byer er meget langt fra at have kapacitet til at beskytte befolkningen i sikringsrum.

Andre typer af beskyttelsesrum, som ikke optræder i BBR, vil formentlig ikke ændre på dette billede, eftersom kapaciteten i det store billede er begrænset. Der er således godt 3,6 millioner sikringsrums-pladser på landsplan, mod omkring 240.000 pladser i andre typer af beskyttelsesrum.

Fig. 3: Sikringsrum er koncentreret i de større byer

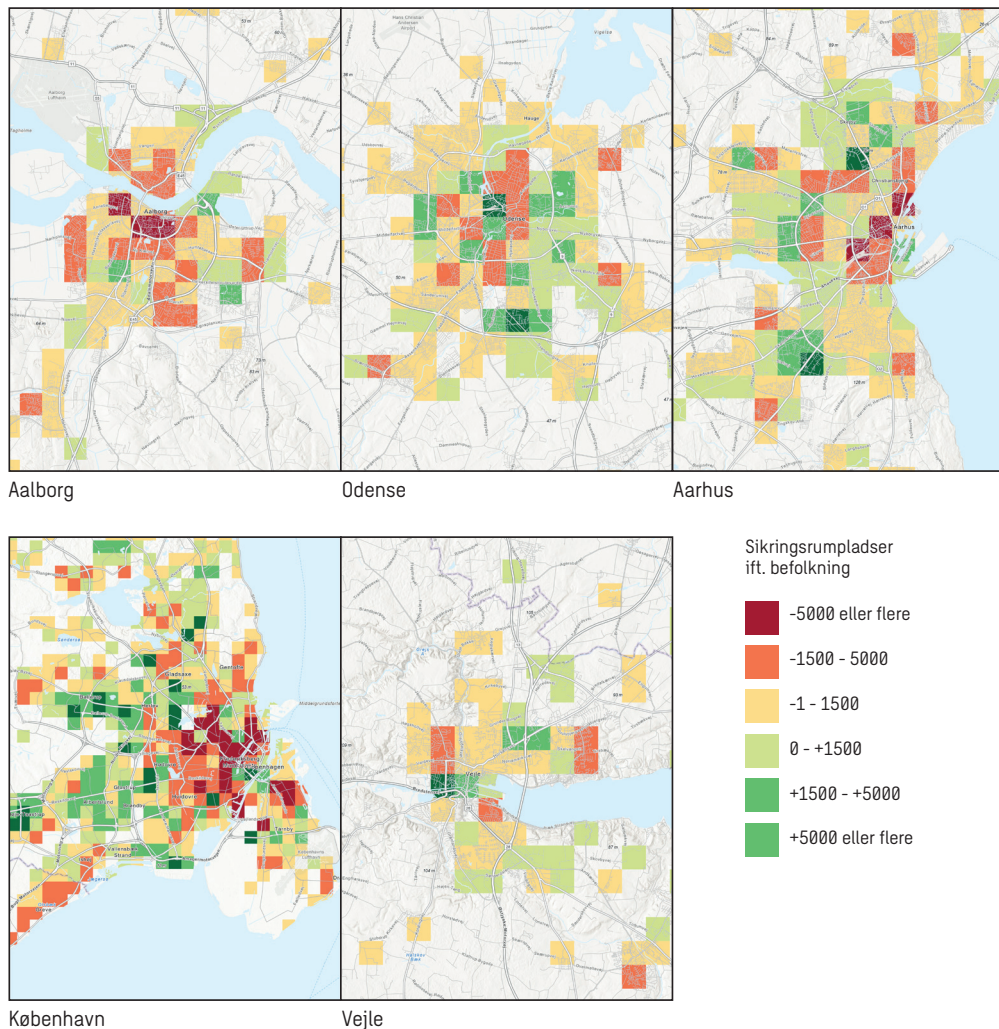
Kortet viser Danmark opdelt i 1x1 km kvadrater farvelagt efter, om der er over- eller underskud af sikringsrumspladser ift. befolkningen. Kun kvadrater, hvor der faktisk ligger sikringsrum, er farvelagt. Ikke-farvelagte områder har altså ingen sikringsrum.

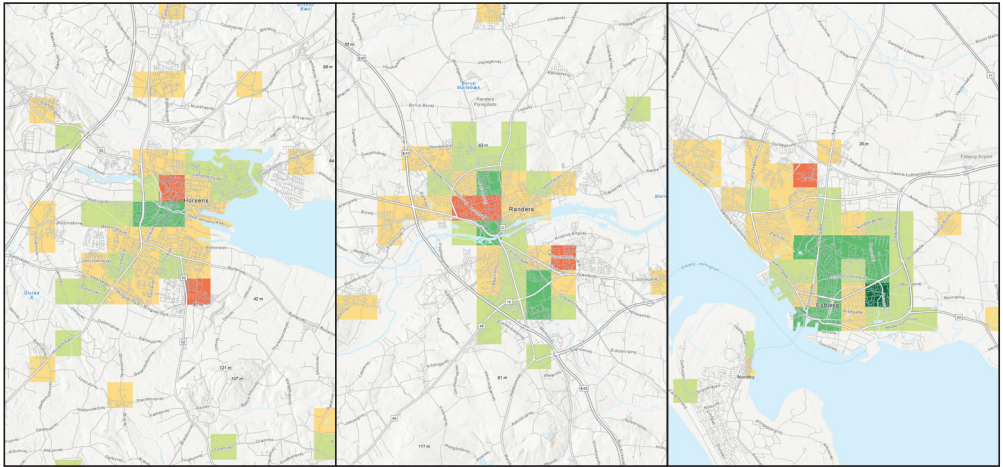
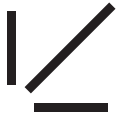

Fig 4: Mange centrale byområder i de største byer har underskud af sikringsrumspladser, men der er store forskelle mellem byerne

Figuren viser landets 10 største byer opdelt i 1 x 1 km kvadrater farvelagt efter, om der er over- eller underskud af sikringsrumspladser ift. befolkningen. Kun kvadrater, hvor der faktisk ligger sikringsrum, er farvelagt. Ikke-farvelagte områder har altså ingen sikringsrum.

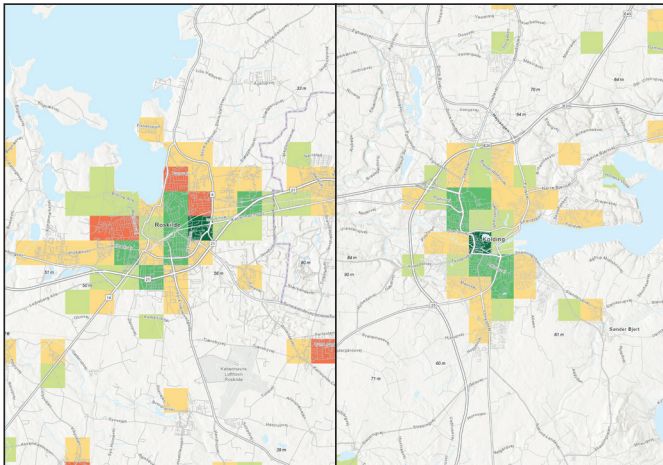

Horsens

Randers

Esbjerg

Roskilde

Kolding

Sikringsrumpladser
ift. befolkning

Sikringsrum ligger ofte i bygninger med ukendte adgangsforhold langt fra beboelse

For at få en mere præcis indikation af befolkningens adgang til sikringsrum har vi i anden del af analysen undersøgt, hvilken type bygninger sikringsrummene ligger i, samt deres lokale placering i udvalgte områder.

Denne del af analysen viser, at mange sikringsrum ligger i institutions- og erhvervsbyggerier, og kun omkring en tredjedel (36 procent) i boligbyggerier.

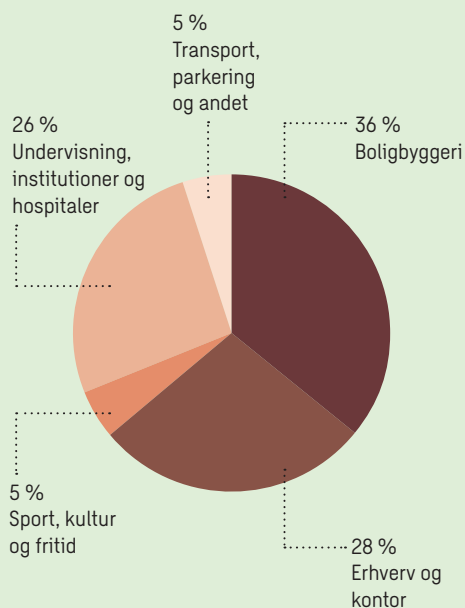
Det rejser vigtige spørgsmål om befolkningens reelle adgang til sikringsrum i en krisesituation. Mange nyere boligområder har eksempelvis meget få sikringsrum i forbindelse med beboelse – hvis nogen overhovedet.

En stor del af sikringsrummene findes desuden i industri- og erhvervsområder, som ligger relativt langt fra beboelse.

Det betyder, at mange af de "grønne" kvadrater med overskud af sikringsrumspladser, som fremgår af kortene i første del af analysen, i virkeligheden dækker over erhvervsområder med meget lidt beboelse, men mange sikringsrum med ukendte adgangsforhold.

Fig. 5: Kun lidt over en tredjedel af alle sikringsrum ligger i boligbyggerier

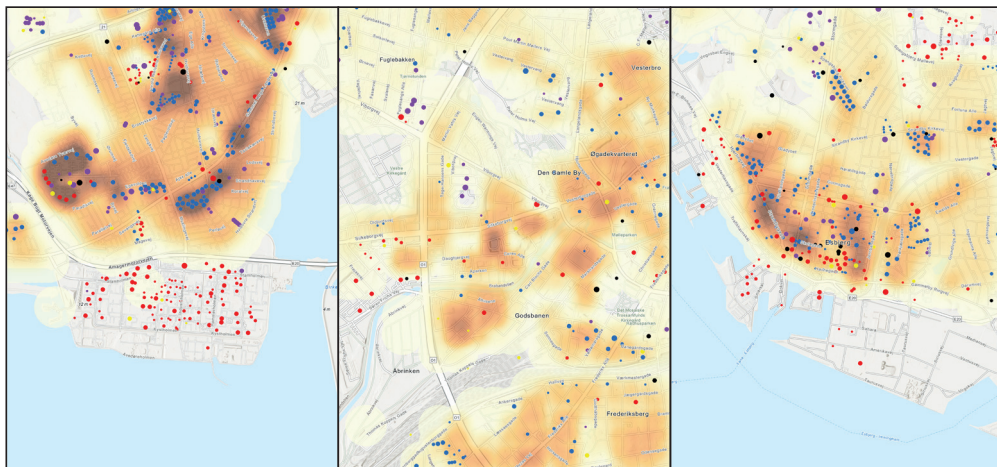
Diagrammet viser sikringsrum fordelt på overordnede kategorier af bygningstyper, opgjort efter bygningernes anvendelse.

Fig. 6: Sikringsrum er ofte koncentreret i erhvervsområder forholdsvis langt fra beboelse, og nye boligområder mangler ofte sikringsrum

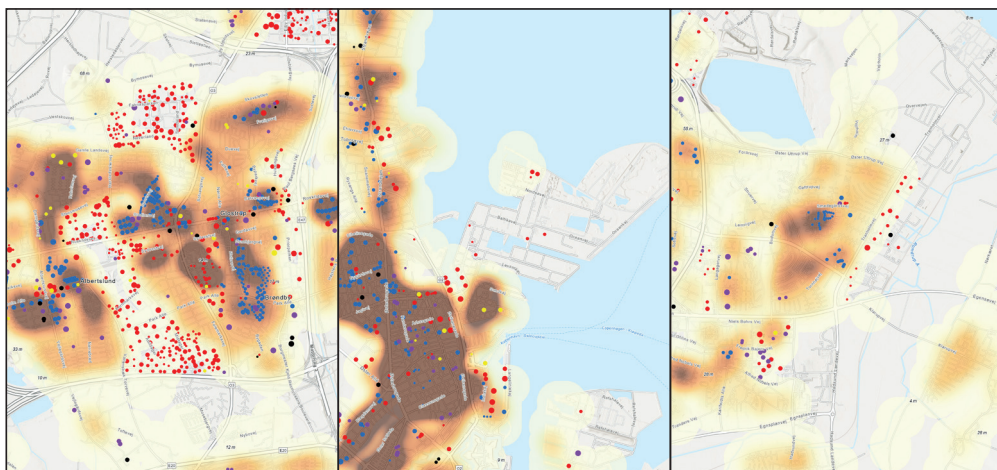
Farvelægningen viser befolkningstæthed (jo mørkere, jo tættere befolket), mens cirklerne viser sikringsrum efter bygningstype og kapacitet.

Avedøre ved København

Ceresbyen i Aarhus

Det centrale Esbjerg

Glostrup

Københavns Nordhavn

Nørre Tranders ved Aalborg

- Boligbyggeri
- Sport, kultur og fritid
- Undervisning, institutioner og hospitaler
- Erhverv og kontor
- Transport, parkering og andet

De fleste sikringsrum er gamle og i ukendt stand

Tredje og sidste del af analysen undersøger sikringsrummenes alder og formodede tilstand. Denne del af analysen viser, at etableringen af sikringsrum i forbindelse med nybyggerier styrt-dykkede, efter at ansvaret for eventuelle krav om sikringsrum overgik til kommunerne i begyndelsen af 1990'erne.

Denne del af analysen viser også, at antallet af nyetablerede sikringsrum faldt yderligere i begyndelsen af det nye årtusind. De senere års forværring af sikkerhedssituationen i Europa, herunder Ruslands annektering af Krim-halvøen

i 2014 og invasionen af Ukraine i 2022, har altså ikke medført en øget tendens til at stille krav om etablering af sikringsrum ved nybyggerier i Danmark. Der er således kun registreret 21 nye sikringsrum i BBR siden 2010.

For at få en indikation på sikringsrummenes tilstand har vi yderligere opgjort, hvor mange bygninger med sikringsrum der har gennemgået en større renovering. Denne opgørelse rykker ikke afgørende ved billedet af, at danske sikringsrum primært ligger i bygninger af ældre dato og ukendt stand. Samtidig skal det bemærkes, at en renovering ikke nødvendigvis vil have berørt eventuelle sikringsrum, der ofte kan være placeret i kældre, teknikrum eller perifere bygninger.

Fig. 7: Etablering af sikringsrum ved nybyggerier er tæt på ophørt i det nye årtusind

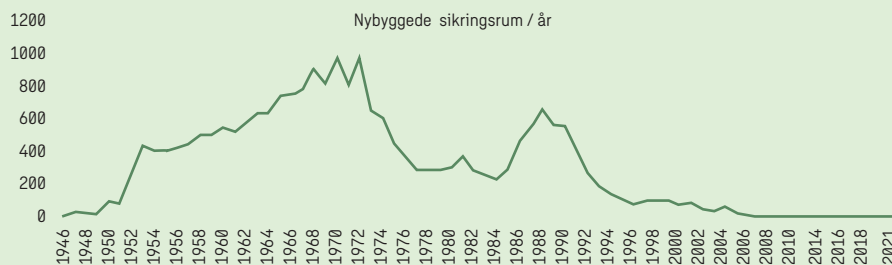
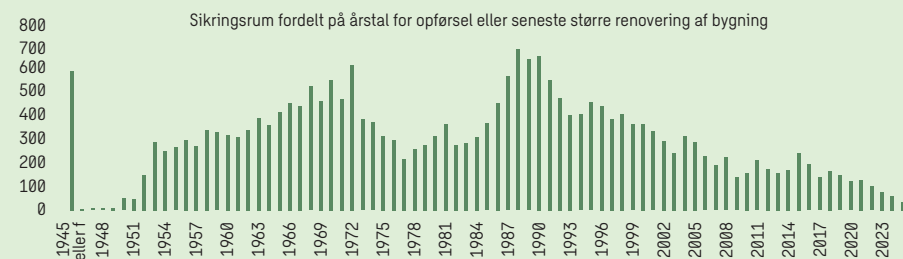

Fig. 8: De færreste sikringsrum ligger i bygninger, der har gennemgået en større renovering for nylig

Stort behov for mere detaljeret viden, hvis sikringsrum skal indgå i beredskabet

Denne analyse giver kun et overordnet billede af danske sikringsrums antal, placering, kapacitet og tilstand. Analysen er baseret på data fra BBR, og har derfor sine klare begrænsninger. Erfaringer viser tydeligt, at BBR-data langt fra altid er ajour.

Reelt kan mange af de BBR-registrerede sikringsrum være nedlagt eller meget langt fra at kunne gøres anvendelige som sikringsrum. Der kan også være sikringsrum, som slet ikke er registreret i BBR.

Hvis sikringsrum skal indgå i lokale beredskabsplaner mv., vil det derfor kræve en mere finkornet gennemgang med inddragelse af andre informationskilder, eventuelt ledsaget af fysiske besigtigelser.

Bygningsejere kan spille en vigtig rolle

I alt findes der ifølge vores opgørelse næsten 25.000 sikringsrum i Danmark med en samlet kapacitet på lidt over 3,6 millioner sikringsrumspladser. At skabe et samlet overblik over alle disse sikringsrum er en meget stor opgave, hvis den skal løftes af myndighederne alene.

Analysen peger derfor på, at både private og offentlige bygningsejere kan spille en væsentlig rolle for den generelle samfundssikkerhed ved at danne sig et overblik over deres egne sikringsrums placering, tilstand, adgangsforhold og egnethed som beskyttelsesrum.

Kontakt og yderligere information:

Jakob Søland

Teamchef, Eksisterende Byggeri og Specialer

jakob.soland@sweco.dk

+45 53 72 16 62

Thomas Hebsgaard

Kommunikationspartner

thomas.hebsgaard@sweco.dk

+45 29 86 43 19